

Sivla 27.05.2025 § 64
2646/12.00.01/2025

Valmistelijat varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen p. 040 507 9571 ja johtava rehtori Juha Damskägg p. 040 836 1604

Tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki uudistuu esi- ja perusopetuksessa. Uudistus perustuu pääministeri Orpon hallitusohjelmaan. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) on hyväksytty 30.12.2024 ja lainsäädännön muutos tulee pääosin voimaan 1.8.2025. Oppivelvollisuuslain ja perusopetuslain 20i §:n muutokset astuvat voimaan 1.8.2026 alkaen.

Esi- ja perusopetuksessa luovutaan nykyisestä kolmiportaisesta tuesta. Tuki jakaantuu jatkossa ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin ja lapsi/oppilaskohtaisiin yksilöllisiin tukitoimiin. Jatkossa hallintopäätöksiä tehdään lapsi/oppilaskohtaisista tukitoimista, perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista poikkeamisesta, opetuksen poikkeavasta järjestämisestä sekä 1.8.2026 alkaen varhennetusta oppivelvollisuudesta ja perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle oppimiskykyyn vaikuttavan vamman, sairauden tai toimintakyvyn rajoitteen perusteella.

Esiopetuksessa näitä tukitoimia ovat esiopetuksessa säännöllinen erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä tai muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan opetus pienryhmässä kokoaikaisesti ja lapsikohtaiset tulkitsemis-, avustajapalvelut ja apuvälineet. Ryhmäkohtaisia tukitoimia ovat tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä esim. rinnakkaisopetus samassa ryhmässä.

Perusopetuksessa ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat yleinen tukiopetus, opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Hallintopäätöksellä päätettäviä oppilaskohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä (alle 50% oppimäärän opetuksesta), erityisopettajan tai erityisluokan opettajan opetus pienryhmässä (yli 50% oppimäärän opetuksesta), erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa sekä tulkitsemis- ja avustajapalvelut ja apuvälineet.

Perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman tavoitteista voidaan poiketa, mikäli oppilas ei kykene ryhmäkohtaisista tukimuodoista ja oppilaskohtaisista tukitoimista huolimatta suoriutumaan hyväksytysti perusopetuksen oppimäärästä tai opetussuunnitelman mukaisista tavoitteista. Tämä voi tarkoittaa tavoitekokonaisuuksittain etenevää opiskelua, oppimäärän rajaamista tai oppilaan vapauttamista tilapäisesti

(max. 4 kk) suorittamasta oppiaineen oppimäärää terveydellisistä syistä johtuen.

Pidennetty oppivelvollisuus muuttuu varhennetuksi oppivelvollisuudeksi 1.8.2026 alkaen ja siitä tulee tehdä päätös lapsen ollessa varhaiskasvatus- tai esiopetusikäinen. Mikäli oppilaalle on tehty päätös varhennetusta oppivelvollisuudesta ja hänen tuen tarpeensa jatkuu perusopetuksessa, tehdään oppilaalle tukea koskeva päätös perusopetuksen järjestämisestä oppilaalle, jolla on vamma, sairaus tai toimintakyvyn rajoite.

Huomattavaa on, että varhaiskasvatuksessa kolmitasoinen (yleinen, tehostettu ja erityinen) säilyy. Esiopetuksen lisäksi täydentävässä varhaiskasvatuksessa olevaan lapseen sovelletaan siten kahta eri lakia.

Yleistä

Oppimisen tuen kustannuksiin on varattu valtion talousarvioon valtionosuusrahoitusta. Jämsän kaupungin osalta rahoituksen lisäykseksi arvioidaan on vuonna 2025 yhteensä noin 100 000 euroa. Rahoitus on yleiskatteellista ja osa siitä leikataan pois normien purkuna arvioidun hallinnollisen työn vähentyessä. Uudistuksen myötä opettaja tekee oppilaan osalta yhden asiakirjan, joka sisältää sekä arvioin että suunnitelman oppilaan tuen tarpeesta ja toteuttamisesta. Nykyisin erilaisia laadittavia asiakirjoja on viisi (5), maksimissaan kaksi (2) yhtä oppilasta kohden.

Organisaation eri tasoilla työ ei ainakaan uudistuksen alkuvaiheessa näyttäisi vähenevän, koska kaikki voimassa olevat erityisen tuen päätökset tulee tarkastaa ja saattaa ne uutta lainsäädäntöä ja opetussuunnitelmaa vastaaviksi tulevan lukuvuoden aikana. Näiden päätösten lukumäärä on noin 130 päätöstä. Lukumäärästä on vähennetty tulevat 9-luokkalaiset. Heidän osaltaan uusia päätöksiä ei tarvita uudistuksen siirtymävuoden (lv. 2025-2026) vuoksi.

Tulevan lukuvuoden aikana tarkastettaviksi tulevat nykyisten tehostetun tuen oppilaiden tarpeet uuden lain mukaisiksi. Tarkistettavia tehostetun tuen oppilaita on n. 290. Mikäli heidän tuen tarpeensa edellyttävät jatkossa oppilaskohtaisia tukitoimia, tehdään myös heille tuen tarpeen arviointi, suunnitelma ja hallintopäätös.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 9.6.2025 valittava sivistyslautakunta käsittelee kesäkuun kokouksessaan opetussuunnitelmamuutokset.

Esiopetus

Esiopetuksessa annettava tuki muuttuu perusopetuslain muutoksen myötä 1.8.2025. Opetushallitus on antanut 13.2.2025 (OPH-533-2025) määräyksen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muuttamisesta. Luvussa 5 (Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki) on määritelty oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sekä ryhmäkohtaiset tukimuodot, niiden tavoitteet ja järjestäminen. Lisäksi

luvussa on määritelty lapsikohtaiset, yksilölliset tukitoimet mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittäviä.

Ryhmäkohtaisilla tukimuotoja ovat yleinen tukiopeetus, opetuskielen tukiopeetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on resursoitava ja annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä.

Lapsikohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa on selvitettävä oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen tarve, toteutetut opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä mahdollisesti toteutetut lapsikohtaiset tukitoimet. Näiden perusteella arvioidaan, mitkä ovat lasta parhaiten tukevat tukitoimet. Lapsikohtaisia tukitoimia ovat erityisopettajan antama opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan opetus pienryhmässä, tulkitsemispalvelut, avustajapalvelut ja apuvälineet.

Muutosten myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajan rooli ja tehtävät esiopetuksen arjessa lisääntyvät. Lukuvuonna 2025 – 2026 järjestetään esiopetusta yhteensä 10 päiväkodissa ja 10 ryhmässä. Jämsän varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskentelee kolme (3) toistaiseksi voimassa olevassa palvelusuhteessa olevaa erityisopettajaa ja yksi (1) erityisopettaja määräaikaaisesti hankerahoituksella. Hankerahoitus on alkanut vuonna 2020. Esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajat työskentelevät varhaiskasvatuksessa olevien tuen tarpeisten lasten kanssa.

Tarve vakitukselle neljännelle varhaiskasvatuksen erityisopettajalle on vahvistunut esiopetuksen tuen uudistuksen myötä 1.8.2025 alkaen. Resurssia varten tarvitaan talousarvionmuutos vuodelle 2025. Tarve vuoden 2025 osalta (elo-joulukuu) on 0,42 henkilötyövuotta eli noin 22 000 euroa. Vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelussa tämä otetaan huomioon.

Varhaiskasvatuksen opettajan toimi (vakanssinumero 411207) on avoinna ja täyttämättä. Tämä vakanssi voidaan muuttaa varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimeksi 1.8.2025 alkaen. Koska nimikkeen muutosta ei ole esitetty vuoden 2025 henkilöstösuunnitelmassa, päätösvalta muutoksen osalta ja toimen täyttöluvan myöntäminen kuuluvat hallintosäännön 46 §: n mukaan kaupunginhallitukselle.

Perusopetus

Opetushallitus on antanut 13.2.2025 (OPH-531-2025) määräyksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muuttamisesta. Luvussa 7 (Oppimisen ja koulunkäynnin tuki) on määritelty ryhmäkohtaiset tukimuodot ja niiden tavoitteet sekä järjestäminen. Lisäksi on määritelty oppilaskohtaiset tukitoimet.

Ryhmäkohtaisilla tukimuodoilla tarkoitetaan kaikkia oppilaita koskevia ryhmäkohtaisia järjestelyjä. Näitä ovat opettajan antama yleinen tukiopetus, opettajan antama opetuskielen tukiopetus ja erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Opetuksen järjestäjän tulee varata ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamiseen lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia viikossa koulun oppilasta kohden. Jämsän perusopetuksessa määrä vastaa noin 190 opetustuntia eli 8-9 henkilötyövuotta.

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat oppilaan edun mukaisesti hänen oppimistaan.

Kun huomioidaan Jämsän nykyinen erityisopetusresurssi ja tukiopetukseen varattu resurssi sekä uudistuksen toimeenpanon ensimmäisen lukuvuoden kokonaisuus tarvitaan vuodelle 2025 lisäresurssia oppimisen tuen uudistuksen tuomiin tarpeisiin. Tarve vuoden 2025 osalta (elokuu-joulukuu) on 1,4 henkilötyövuotta eli noin 80 000 euroa. Kevätlukukausi huomioidaan talousarvion ja jatkovuodet taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä.

Yleisesti ottaen kuntien tilanne uudistuksen tosiasiallisten vaikutusten arvioinnista järjestäjän palveluihin / resursseihin on vielä kesken – niin myös Jämsässä ja todentuu lv:sta 2025-2026 alkaen.

Vuoden 2025 talousarviossa on todettu , että lainsäädännön keskeneräisyyden vuoksi muutoksen vaatima resurssi joudutaan huomioimaan v. 2025 talousarviomuutoksena.

Toimivalta, johon päätös perustuu:

Hallintosääntö 28 §: Lautakuntien ja liikelaitoksen johtokunnan tehtävät ja yleinen toimivalta

Hallintosääntö 46 § kaupunginhallituksen toimivalta

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle, että oppimisen tuen uudistuksen resurssiesitys sisällytetään myöhemmin tehtäväksi tulevaan v. 2025 talousarviomuutokseen varhaiskasvatuksen tulosalueelle 22 000 euron ja perusopetuksen tulosalueelle 80 000 euron lisämääräraha vuodelle 2025.

Sivistyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se myöntää toiminnalle aloitusluvan.

Sivistyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että se muuttaa varhaiskasvatuksen opettajan toimen (vakanssinumero 411207) varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimeksi ja myöntää toimelle täyttöluvan 1.8.2025 alkaen toistaiseksi.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kehittämispäällikkö-opistojen rehtori Sini Käkönen ja
varhaiskasvatuspäällikkö Maija Jääskeläinen saapuivat klo 17.58.